

N:o 35.

Ank. till Riksd. kansli den 1 mars 1898, kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till 16 § i
förordningen om landsting den 21 mars 1862.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 2, hemställer herr *E. H. Sjövall*,

att Riksdagen ville för sin del besluta, att till 16 § af kongl. förordningen om landsting den 21 mars 1862 skall fogas följande tillägg:

Afgår landstingsman eller suppleant under den för honom bestämda tjänstgöringstid, anställs fyllnadsval; och bör den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den afgångne återstått.

Till stöd för motionen anföres:

I kongl. förordningen om landsting, sådan den ursprungligen lydde, stadgades, att tjänstgöringstiden för såväl landstingsman som suppleant skulle vara två år. Denna bestämmelse hade gifvit anledning till olika tolkningar. Särskildt syntes man icke vara på det klara med, om mandatet skulle anses hafva inträdt redan vid valet eller först från och med den dag, då landstinget sammanträdde närmast efter valet. Sedermera hade genom kongl. förordningen af den 28 november 1890 ett förtydligande i så måtto skett, att tjänstgöringstiden förklarats skola vara två år från den 1 september det år, hvarunder valet egt rum. Det ville emellertid synas, som om ett förtydligande af landstingsförordningen borde ske jemväl i

annat afseende. Det hände en och annan gång, att landstingsman eller suppleant afsade sig sitt uppdrag eller doge, innan de två år, för hvilka han blifvit utsedd, tilländagått, och icke sällan inträffade det, att en suppleant redan året efter sitt inväljande utsåges till landstingsman. Nu vore det, som sagdt, bestämdt, att tjänstgöringstiden för såväl landstingsman som suppleant vore två år. Då derjemte i landstingsförordningen icke finnes föreskrift derom, att den person, som invaldes till landstingsman eller suppleant i stället för den, som afgått före de bestämda två åren, skulle tjänstgöra endast under den tid, som återstått för den afgångne, skulle man väl helst vilja antaga deras mening vara den rätta, som ansåge, att valet under alla förhållanden måste afse två år.

Emellertid gäfves det exempel på, att somliga valförrättare ansåge, att den, som invaldes i stället för en före de två årens slut afgående landstingsman eller suppleant, endast finge tjänstgöra för den tid, som återstått för den afgångne. Stöd för denna åsigt torde kunna hemtas af gällande lagbestämmelser i liknande fall, såsom t. ex. 15 § af riksdagsordningen, hvari stadgades, att om riksdagsman för Andra Kammaren afginge, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit, afsåge det nya valet den för förre representanten återstående tiden.

I 30 § af gällande förordning om kommunalstyrelse på landet såväl som i 31 § af förordningen om kommunalstyrelse i stad finnes i fråga om val af kommunalfullmäktige, ledamöter och suppleanter i kommunalnämnden på landet samt stadsfullmäktige i stad likaledes stadgadt, att vid fyllnadsval den valde borde tjänstgöra under den tid, som för den afgångne återstått.

Exempel på tillämpningen af nu anförda tvenne olika uppfattningar af landstingsförordningens 16 § förekomme af färskt datum inom Malmöhus län. Så blef öfverste O. R. Hedenblad i Helsingborg år 1896 vald till suppleant i stället för en, som samma år ingick som landstingsman och som hade ett år qvar af sin tjänstgöringstid. År 1897 ansågs herr Hedenblad af stadsfullmäktige vara i tur att afgå, och nytt val efter honom förrättades. Han blef visserligen på nytt invald, men gifvetvis kom han icke i den tur, som eljest tillkommit honom. Med grosshandlare R. Hellberg i Landskrona var förhållandet alldeles enahanda, enär han invaldes 1896 och nytt val efter honom företogs 1897.

Såge man på det öfver Malmöhus läns landstings förhandlingar år 1896 förda protokollet och de till detsamma af sekreteraren upprättade förteckningar öfver de landstingsmän och suppleanter, som voro i tur att afgå, och de, hvilka borde qvarstå, hvilken förteckning af landstinget godkäfts utan anmärkning, funne man, att såväl öfverste Hedenblad som

grosshandlare Hellberg upptagits som för 1897 *quarstående* och icke som afgående suppleanter.

Till häfvande af nu påvisade otydlighet i landstingsförordningen och förekommande af så stridiga uppfattningar af vederbörande landsting och stadsfullmäktige som de här anförda, och då den af stadsfullmäktige i Helsingborg och Landskrona häfdade åsikten hade starka skäl för sig i citerade lagrum rörande liknande val, ansåge motionären, att det af honom föreslagna tillägget till landstingsförordningens 16 § vore af behovet påkalladt.

Enligt utskottets uppfattning föreligger ej någon tvetydighet i afseende å rätta tolkningen af landstingsförordningens bestämmelser om den tid, för hvilken val till landstingsman eller suppleant skola gälla.

Innan 16 § genom kongl. förordningen den 28 november 1890 erhöi sin nuvarande lydelse, kunde visserligen, på sätt motionären omnämmt, tvekan råda, huruvida den till två år bestämda tjänstgöringstiden skulle räknas från det valet skett eller från den dag, då landstinget närmast efter valet sammanträdde; men numera är med önskvärd tydlighet uttaladt, att tjänstgöringstiden skall utgöra två år, räknade från den 1 september det år, då valet egt rum.

Det tillvägagångssätt, som uti de af motionären åberopade exempel tillämpats, är alltså, enligt utskottets mening, stridande mot landstingsförordningens föreskrifter.

Att fyllnadsval är något för landstingsförordningens andemening främmande, kan skönjas bland annat af bestämmelsen i dess 14 §, der det stadgas, att, i händelse landstingsman af vissa anledningar skiljes från sitt uppdrag, den efter röstetalet närmast varande suppleanten då skall till ordinarie landstingsman inkallas, och att nytt val skall anställas, endast för så vidt hela valförrättningen förklaras ogiltig.

Hvad motionären anført om analog tillämpning å landstingsmannaval af bestämmelserna uti förordningarna om kommunalstyrelse angående fyllnadsval, torde dess mindre förtjena vitsord, som den omständigheten, att landstingsförordningen, hvilken utkommit samma dag som sistnämnda förordningar, ej i likhet med dessa innehåller bestämmelser om fyllnadsval, snarare häntyder derpå, att den anmärkta olikheten varit af lagstiftaren åsyftad.

Det af motionären föreslagna tillägg till landstingsförordningens 16 § innebär alltså, enligt utskottets mening, en verklig lagändring; men då,

efter utskottets uppfattning, någon olägenhet af de nuvarande stadgandena om val af landstingsman och suppleant, derest de rätt efterföljas, ej är att befara, och något behof af lagändringen sålunda icke förefinnes, anser sig utskottet ej kunna tillstyrka bifall till motionärens förslag, så mycket mera som förändringen af 16 § ej kan lämpligen ega rum, utan att samtidigt andra paragrafer, exempelvis 14 §, af landstingsförordningen erhålla förändrad affattning.

Med stöd af det anförda hemställer utskottet alltså,

att herr Sjövalles ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 mars 1898.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herr *Ohlsson* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.